

Взаємодія Служби безпеки України з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування

Гудима Віталій Валерійович¹

Опубліковано	Секція	УДК
24.10.2025	Право	343.1:351.74

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17435919>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У статті досліджено поняття й різноманітні форми взаємодії Служби безпеки України (далі – СБУ) з іншими правоохоронними органами під час проведення досудового розслідування. Особливу увагу приділено аналізу організаційних, процесуальних та правових аспектів такої взаємодії, зокрема при розслідуванні окремих видів кримінальних правопорушень, що належать до підслідності СБУ. Зокрема, розглянуто особливості взаємодії під час розслідування терористичних правопорушень, злочинів, що посягають на навколишнє середовище, а також правопорушень у сфері державного фінансового контролю. Обґрунтовано, що ефективне здійснення взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами ґрунтується не лише на положеннях кримінально-процесуального законодавства, а й на низці нормативних актів, зокрема спільних наказах СБУ та органів, уповноважених здійснювати досудове розслідування. Крім того, враховано участь органів, які залучаються до допомоги в проведенні досудового розслідування, що дозволяє забезпечити комплексний та скоординований підхід до розслідування кримінальних правопорушень різних категорій.

Ключові слова: кримінально-процесуальна діяльність; співпраця; слідчі підрозділи; слідчо-оперативна група; підслідність; національна безпека; слідчі органи безпеки.

Interaction between the Security Service of Ukraine and other law enforcement agencies during pre-trial investigations

Annotation. This scientific article examines the legal aspects of cooperation between the Security Service of Ukraine (SBU) and other law enforcement agencies during pre-trial investigations. The purpose of this article is to study the legal aspects of cooperation between the Security Service of Ukraine and other law enforcement agencies during pre-trial investigations. It is determined that the interaction between the SBU and other law enforcement agencies during pre-trial investigations is a joint activity of law enforcement agencies, which is carried out in the process of pre-trial investigations or at its individual stages, characterized by mutual coordination, joint management, the existence of joint powers of investigative units during joint actions, and regulation by joint normative legal acts adopted by

---

¹ кандидат юридичних наук, доцент, кафедра судоустрою, прокуратури та адвокатури, Львівський університет бізнесу та права, vvhudyma@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6708-3910>

central executive bodies and law enforcement agencies, which include the relevant investigative units. It is justified that the list of forms of interaction between the SBU and other law enforcement agencies during pre-trial investigations is diverse and depends on the type of agency and the nature of its criminal procedural activities. The procedural and organizational forms of such interaction are highlighted. It is argued that the procedural and organizational interaction between the SBU and other law enforcement agencies during pre-trial investigations is also carried out in accordance with criminal procedure legislation and separate joint orders of the relevant authorities authorized to conduct such investigations, as well as those involved in assisting in the conduct of such investigations. It is indicated that the following organizational measures are applied in the interaction between the SBU and law enforcement agencies during pre-trial investigations: mutual notification of identified violations of the law; sending materials on state control measures, inspections, etc., if they contain signs of a criminal offense; involvement of specialists and experts in investigative activities; feedback on the results of the review of the materials submitted.

Keywords: criminal procedural activity; cooperation; investigative units; investigative and operational group; subject to investigation; national security; investigative security bodies.

Вступ

Досудове розслідування є надзвичайно важливим етапом кримінального процесу, оскільки саме воно закладає підґрунтя для розв'язання судом питання про наявність складу кримінального правопорушення, винуватість особи, що є обвинуваченою, її підсудність у вчиненні злочину та притягнення до кримінальної відповідальності. На цій стадії кримінального процесу відбувається збирання, дослідження та оцінювання доказової бази з метою встановлення дійсних обставин, що стали підставою для порушення кримінальної справи. Саме від якості зібраних доказів та обґрунтованості висновків кримінальної справи залежить можливість встановлення істини, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування й судового розгляду, що гарантує притягнення до відповідальності винних осіб у межах їхньої вини, недопущення обвинувачення або засудження невинуватих, запобігання необґрунтованому процесуальному примусу та дотримання належної правової процедури щодо всіх учасників кримінального провадження [1]. Важливим чинником для досягнення цілей досудового розслідування є взаємодія між правоохоронними органами, які здійснюють досудове розслідування або сприяють його проведенню. Така взаємодія дозволяє оптимізувати використання наявних ресурсів, забезпечує своєчасний обмін інформацією щодо кримінальної справи і, як наслідок, пришвидшує сам процес досудового розслідування та підвищує його ефективність. Одним з органів досудового розслідування є слідчі підрозділи Центрального управління СБУ, які здійснюють координацію та взаємодію з іншими правоохоронними органами у справах, віднесених до підслідності слідчих органів безпеки відповідно до ч. 1 ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України [2]. В умовах повномасштабного вторгнення та попереднього періоду гібридної російсько-української війни забезпечення ефективної взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами є надзвичайно актуальним і своєчасним.

Теоретико-правові та прикладні аспекти взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування, зокрема в частині взаємодії з участю СБУ, досліджуються багатьма науковцями. Так, проблема визначення поняття «взаємодія правоохоронних органів» стала предметом наукової уваги таких учених, як В. Бондар [1], В. Куций [3], Ю. Кононенко [4], О. Одерій [5], В. Остропілець [6] та Л. Рябовол [7]. Окремі форми взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування розглядаються як у загальних наукових працях (Р. Дзюба [8; 9], І. Петрова [10]), так і в спеціалізованих дослідженнях, присвячених розслідуванню конкретних категорій кримінальних

правопорушень: у сфері діяльності інституційних інвесторів (В. Важинський [11]), незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (В. Куций [3]), корупційних злочинів у бюджетній сфері (В. Матвієнко [12]), контрабанди наркотичних засобів (В. Ортинський [13]), терористичних актів, учинених із використанням вибухових пристроїв (А. Гарницька, М. Соколовський [14]), кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель (А. Пинзар [15]) та кримінальних правопорушень у сфері державної безпеки (А. Кумейко [16]). Питання участі органів виконавчої влади, прокуратури, правоохоронних органів у досудовому розслідуванні, що проводиться органами СБУ, а також детальний процес такої взаємодії передусім в інституційному та організаційному сенсі ґрунтовно досліджує Р. Дзюба [8; 9]. Правові засади діяльності СБУ, основи її правового статусу як правоохоронного органу спеціального призначення визначає О. Каглинський [17].

Отже, сучасні вчені досліджують окремі аспекти здійснення взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування, а також теоретичні засади визначення правової природи та сутності взаємодії правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування.

Попри значну увагу науковців до проблеми взаємодії правоохоронних органів, проведений аналіз наукових досліджень дає змогу виокремити низку нерозв'язаних аспектів, які мають істотне значення для ефективності досудового розслідування. Зокрема, це уточнення поняття взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами та систематизація організаційних і процесуальних форм цієї взаємодії, що забезпечують узгодженість дій, своєчасний обмін інформацією та належне правове регулювання процесу досудового розслідування.

Метою статті є дослідження правових аспектів взаємодії органів СБУ з іншими правоохоронними органами під час проведення досудового розслідування.

Завдання статті:

- 1) розкрити поняття «взаємодія правоохоронних органів під час досудового розслідування», визначити правову природу такої взаємодії;
- 2) дослідити та обґрунтувати виокремлення переліку форм взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування;
- 3) розкрити правовий статус СБУ як органу досудового розслідування;
- 4) визначити основні форми участі СБУ в процесі взаємодії з іншими правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, підслідних органам СБУ та іншим правоохоронним органам.

Матеріали та методи

Для досягнення поставленої мети використано методи наукового дослідження: емпіричний – для збору даних щодо сутності поняття взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування, окремих форм такої взаємодії; спостереження – для опрацювання зазначених даних; спеціально-юридичний – для виведення власної правової позиції щодо класифікації форм взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування. У роботі використано матеріали наукових розвідок, присвячених дослідженню правового статусу СБУ як суб'єкта кримінально-процесуальної діяльності та особливостей взаємодії правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування.

Результати

Традиційно досудове розслідування тяжких злочинів, таких як державна зрада, посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, інші злочини проти

національної безпеки, вчинення терористичних актів та воєнні злочини, є складним завданням через велику кількість доказів, складність встановлення обставин вчинення правопорушень, особливості просторово-часових зв'язків насильницьких подій, а також необхідність проведення судово-медичних і юридичних експертиз [18, с. 92]. У цьому контексті роль взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами є надзвичайно важливою, оскільки робить процес досудового розслідування більш оптимальним і ефективним. Попри те, що в правовій доктрині акцентується на важливості взаємодії органів досудового розслідування не тільки з правоохоронними органами, але й приватними структурами в контексті використання їхніх напрацювань (цифрових технологій) у досудовому розслідуванні [19, с. 8867], однак роль правоохоронних органів є більш суттєвою і може стосуватися не тільки підвищення ефективності й швидкості розслідування, а й спрощення процесу доказування та встановлення дійсних обставин кримінальної справи.

У науковій літературі поняття «взаємодія правоохоронних органів» у контексті досудового розслідування кримінальних правопорушень визначається по-різному, проте насамперед його розглядають через призму спільної та взаємоузгодженої діяльності правоохоронних органів і посадових осіб, уповноважених здійснювати слідчу, оперативну та інші пов'язані з досудовим розслідуванням види діяльності. При цьому цій діяльності властиві такі ознаки, як визначення процесуальних аспектів у спільних нормативно-правових актах органів виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні правоохоронні органи, залучені до взаємодії [7, с. 78], регламентація такої діяльності положеннями кримінального процесуального законодавства, законодавства з оперативно-розшукової діяльності та загальних засад кримінального провадження, спільні цілі, завдання, місце та час проведення заходів кримінально-процесуального характеру, єдине керівництво при проведенні відповідних заходів, рівноправність суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності у виборі засобів і методів розв'язання поставлених завдань [1, с. 94; 20, с. 115], реалізація правоохоронної діяльності як особливого різновиду діяльності [8, с. 22], спрямованість на забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування кримінальних правопорушень [3, с. 188; 6, с. 169], на боротьбу зі злочинністю та кримінальними правопорушеннями [4, с. 303; 8, с. 22], застосування при здійсненні відповідних кримінально-процесуальних дій цілого комплексу засобів, прийомів та методів збирання, дослідження, оцінки й використання доказів з метою розкриття, розслідування, судового розгляду та запобігання злочинам [5, с. 20]. Не можна погодитися з твердженням, що взаємодія правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування передбачає взаємодію виключно рівноправних суб'єктів, оскільки вона охоплює не лише слідчі підрозділи, які дійсно мають однакові повноваження в кримінально-процесуальній сфері, а й оперативні підрозділи та інші структурні підрозділи, які надають інформацію й матеріали, необхідні для проведення досудового розслідування, а також забезпечують участь власних фахівців для виконання окремих кримінально-процесуальних дій. Такі суб'єкти мають власний правовий статус, однак при здійсненні взаємодії під час досудового розслідування підпорядковуються слідчому та виконують його вказівки. Також спрямованість «на боротьбу зі злочинністю та кримінальними правопорушеннями» є достатньо загальним завданням та ознакою взаємодії правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування і може бути ознакою будь-якої правоохоронної діяльності, а не лише слідчої. В іншій частині можна погодитися з визначенням у кримінально-правовій доктрині переліком ознак взаємодії правоохоронних органів під час здійснення слідчої діяльності. Отже, взаємодія правоохоронних органів у процесі досудового розслідування є спільною діяльністю, що здійснюється під час проведення досудового розслідування або на його окремих етапах і характеризується взаємоузгодженістю дій, спільним керівництвом, наявністю спільних

повноважень слідчих підрозділів під час реалізації спільних заходів, а також регламентуванням цієї діяльності відповідними нормативно-правовими актами, прийнятими центральними органами виконавчої влади та правоохоронними органами, до складу яких входять відповідні слідчі підрозділи.

У науковій літературі вже сформувалась однозначна позиція, згідно з якою взаємодія органів досудового розслідування з іншими органами, установами, організаціями, громадянами, ЗМІ тощо може відбуватися в процесуальній чи непроцесуальній (організаційній) формах [11, с. 431]. Як зазначає Ю. Кононенко, процесуальні (або нормативно-правові) форми взаємодії правоохоронних органів визначаються положеннями кримінального процесуального законодавства, а організаційні (непроцесуальні) – регламентуються відомчими нормативними актами [11, с. 304].

Форми здійснення взаємодії правоохоронних органів під час проведення досудового розслідування різноманітні й залежать від виду органу та сутності його кримінально-процесуальної діяльності. Зокрема, як зазначає А. Пинзар, процесуальні форми взаємодії в кримінальних провадженнях здебільшого реалізуються через створення спільної слідчо-оперативної групи; виконання доручень слідчого оперативними підрозділами щодо здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій; направлення матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування; здійснення координаційних дій із прокурором, спеціалізованими антикорупційними органами. Організаційні форми взаємодії передбачають обмін інформацією, що стосується кримінального правопорушення, ознайомлення слідчого з оперативними матеріалами, застосування методів фінансової аналітики та експертних інструментів, спільні наради щодо аналізу стану розслідування та визначення подальшої тактики дій [15, с. 880–881]. Отже, під час взаємодії правоохоронних органів у процесі досудового розслідування використовується широкий комплекс процесуальних та організаційних форм, причому організаційні форми здебільшого застосовуються як допоміжні – для забезпечення інформаційної підтримки та координації дій у випадках, коли процесуальних форм взаємодії недостатньо. Застосування самої взаємодії свідчить про неможливість або недостатню ефективність проведення досудового розслідування тяжких кримінальних правопорушень лише силами слідчих підрозділів одного правоохоронного органу. Ефективне розслідування та подальше встановлення складу кримінального правопорушення й особи, яка його вчинила, можливе лише під час спільної діяльності, спрямованої на розслідування злочинів, особливо тих, де перетинаються інтереси та завдання кількох правоохоронних органів, а обставини вчинення правопорушення можуть бути встановлені лише за участю кількох підрозділів.

Науковці зазначають, що під час взаємодії слідчих підрозділів, які здійснюють досудове розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, зі співробітниками інших підрозділів застосовуються такі форми взаємодії: проведення спільних заходів для виявлення та припинення дій, що становлять склад кримінального правопорушення; обмін інформацією, необхідною для проведення досудового розслідування, а також щодо виявлених правопорушень; залучення спеціалістів до проведення слідчих і розшукових дій та надання ними консультацій щодо змісту окремих документів і технічних аспектів вчинення правопорушень; участь таких фахівців у підготовці до проведення слідчих експертиз; а також створення та участь у роботі слідчо-оперативних груп у межах досудового розслідування [3, с. 190–191]. Участь спеціалістів у проведенні заходів кримінально-процесуального характеру може здійснюватися шляхом їх залучення до проведення вибухотехнічних та вибухопожежних експертиз, а також до документування й дослідження вибухових пристроїв на місці можливого терористичного акту [14, с. 1073–

1075]. При розслідуванні кримінальних правопорушень, які вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів, як вказує В. Вазинський, основною формою взаємодії правоохоронних органів є надання інформація щодо фінансових операцій, які супроводжували злочинну діяльність під час вчинення відповідних кримінальних правопорушень [11, с. 432]. Особливою формою взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування, на думку Р. Дзюби, є проведення прокуратурою координаційних нарад із керівниками правоохоронних органів, зокрема слідчих органів СБУ, на яких заслуховується інформація щодо їхньої діяльності, при цьому рішення, прийняті за результатами таких координаційних нарад є обов'язковими для врахування в кримінально-процесуальній та слідчій діяльності [9, с. 768]. Під час взаємодії правоохоронних органів у процесі досудового розслідування контрабанди наркотичних засобів, на думку В. Ортинського, застосовуються такі додаткові форми взаємодії: створення міжвідомчих слідчо-оперативних груп; взаємне інформування про факти підготовки чи вчинення кримінальних правопорушень та їх розслідування; проведення спільних засідань колегій міністерств і відомств та оперативних нарад керівників їхніх структурних підрозділів для розгляду проблем протидії й розслідування злочинів; а також організація спільних операцій із розшуку та затримання злочинних груп або окремих осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення [13, с. 9]. Науковець В. Матвієнко додатково акцентує на таких формах взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування, як надання допомоги особі, що проводить досудове розслідування під час провадження негласних слідчих (розшукових) дій [12, с. 209]. На думку І. Петрової, до форм взаємодії різних правоохоронних органів під час досудового розслідування належить не тільки спільна діяльність слідчих у межах міжвідомчих спільних слідчих та слідчо-оперативних груп, обмін необхідною інформацією, зокрема в межах координаційних нарад, що проводяться прокуратурою, але й спільна розробка версій і узгоджене планування слідчих дій та розшукових заходів, взаємне інформування по суті події, яка розслідується, спільний аналіз та обговорення результатів [10, с. 235].

Підсумовуючи вищевикладене, можна виокремити такі форми взаємодії правоохоронних органів під час досудового розслідування кримінальних правопорушень:

1) процесуальні: виконання доручень слідчого оперативними підрозділами щодо проведення слідчих та розшукових дій, включно з негласними слідчими (розшуковими) діями; здійснення координаційних дій із прокурором та іншими органами досудового розслідування; створення та діяльність міжвідомчих слідчо-оперативних груп, зокрема проведення спільних операцій та окремих кримінально-процесуальних дій; обмін інформацією, необхідною для розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, включно з оперативними даними; залучення спеціалістів до виконання окремих дій кримінально-процесуального характеру;

2) організаційні: проведення спільних засідань, оперативних і координаційних нарад із керівниками правоохоронних органів, іншими суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності.

Одними зі слідчих підрозділів, залучених до взаємодії під час здійснення досудового розслідування, є слідчі підрозділи СБУ. Відповідно до Закону України «Про Службу безпеки України», СБУ є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України. Її завдання передбачають захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, науково-технічного та оборонного потенціалу України, а також законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань окремих організацій, груп та осіб. Крім того, СБУ відповідає за охорону державної таємниці та здійснює попередження, виявлення, припинення й розкриття кримінальних правопорушень проти миру й безпеки людства, тероризму та

інших протиправних дій, що безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України [21]. Саме ці положення визначають правовий статус СБУ як правоохоронного органу спеціального призначення.

Як зазначається в правовій літературі, основною метою діяльності СБУ є забезпечення національної безпеки держави. Водночас її правовий статус охоплює функції запобігання, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, що становлять безпосередню загрозу життєво важливим інтересам України [1, с. 70–71]. Отже, правовий статус СБУ має дуальну природу: з одного боку, вона здійснює заходи із забезпечення національної безпеки, а з іншого – володіє повноваженнями правоохоронного характеру, до яких, зокрема, належить здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на національну безпеку держави. При цьому ефективне налагодження взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування є одним із важливих завдань цієї служби [17, с. 73] і, відповідно, невіддільним складником її правового статусу

Більш детально слідчі функції СБУ визначені у п. 3 ч. 1 ст. 24 Закону України «Про Службу Безпеки України» [21] та у ч. 2 ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України [2]. Згідно з цими положеннями, Служба Безпеки України здійснює досудове розслідування справ щодо кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки держави; окремих видів контрабанди, зокрема культурних цінностей, наркотичних засобів та зброї; терористичних актів та пов'язаних із ними кримінальних правопорушень; окремих злочинів у сфері державної таємниці; незаконного придбання, збуту або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації; окремих військових кримінальних правопорушень; а також правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. З цією метою відповідно до статей 8 та 17 Закону України «Про Службу Безпеки України» СБУ взаємодіє з правоохоронними органами, як такими, що сприяють виконанню покладених на неї завдань [2; 21]. Аналіз доктринальних джерел дозволяє стверджувати, що діяльність СБУ щодо проведення досудового розслідування спрямована саме на забезпечення та охорону національної безпеки України. Зокрема, П. Лисянський зазначає, що СБУ порушила кримінальну справу відповідно до ч. 1 ст. 109 Кримінального кодексу України (дії, спрямовані на насильницьку зміну або повалення конституційного ладу, а також на захоплення державної влади) та ч. 1 ст. 110 цього ж кодексу (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України) у відповідь на проведення «Всеукраїнського з'їзду народних депутатів та депутатів місцевих рад усіх рівнів», що відбувся 28 листопада 2004 року в місті Северодонецьк, а також на прийняття рішень, спрямованих проти територіальної цілісності України [22, с. 157]. Науковці також описують проведення спільних оперативних заходів за участю СБУ, Державної прикордонної служби України та правоохоронних органів Республіки Молдова, спрямованих на затримання особи, підозрюваної у державній зраді та виправдовуванні російської агресії [23, с. 109]. На сьогодні триває досудове розслідування протиправних дій цієї особи за участю СБУ, що безперечно вимагає належної спільної взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами України та Республіки Молдова.

У науковій літературі зазначається, що система суб'єктів організації взаємодії СБУ з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності не передбачає адміністративної ієрархії та жорсткого підпорядкування її окремих елементів. До такої системи належать: а) Кабінет Міністрів України, Президент та Рада національної безпеки і оборони України як органи, які визначають загальні (стратегічні) основи взаємодії органів СБУ з іншими підрозділами; б) прокуратура України – координує спільну діяльність правоохоронних органів у сфері протидії злочинності; в) Голова СБУ і Центральне управління СБУ – регулюють взаємодію СБУ з іншими правоохоронними органами за всіма напрямками та

формами; г) Антитерористичний центр СБУ – координує сумісну роботу органів та підрозділів СБУ з іншими правоохоронними органами, що є суб'єктами боротьби з тероризмом [9, с. 770]. Водночас зазначений перелік не є вичерпним. Аналіз доктринальних джерел, а також кримінального процесуального законодавства та відомчих нормативно-правових актів, які регламентують порядок взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування, дає змогу виокремити низку правових аспектів реалізації такої взаємодії.

Зокрема, відповідно до ст. 40 Кримінального процесуального кодексу України слідчий (зокрема, слідчий слідчого підрозділу СБУ) має право проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, установлених цим Кодексом, доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам. Згідно з ч. 4 ст. 39 Кримінального процесуального кодексу України в умовах правового режиму воєнного стану керівник органу досудового розслідування наділений повноваженням на створення міжвідомчих слідчих груп із визначенням у їхньому складі старшого слідчого, який керуватиме діями інших слідчих; відповідні повноваження реалізуються за погодженням із керівниками відповідних органів досудового розслідування. У ст. 571 Кримінального процесуального кодексу України визначено ще одну форму взаємодії слідчих органів СБУ під час досудового розслідування, а саме їхню участь у роботі спільних слідчих груп, створюваних для проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, що вчинені на територіях кількох держав або стосуються інтересів цих держав [2]. Таким чином, на рівні кримінального процесуального законодавства визначені такі форми взаємодії СБУ із правоохоронними органами, як доручення проведення оперативним підрозділам здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, утворення міжвідомчих та спільних слідчих груп. При цьому, у науковій літературі акцентується на проблематиці недостатньої комунікації між оперативними підрозділами та слідчо-оперативними групами, що призводить до того, що важливі деталі операції, які мають криміналістичне значення, не передаються вчасно для процесуального закріплення, а істотні докази, такі як сліди злочинної діяльності, записи затримання та інші фактичні дані, втрачаються, що суттєво ускладнює доказування в кримінальному провадженні й створює суттєві труднощі для органів досудового розслідування СБУ [14, с. 1073–1075].

Як зазначає А. Кумейко, в умовах воєнного стану взаємодія між Національною поліцією України та СБУ під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із терористичною діяльністю, організовується на основі діяльності Антитерористичного центру при СБУ, Міжвідомчої координаційної комісії Антитерористичного центру та окремих координаційних груп Антитерористичного центру при регіональних органах СБУ. Крім того, взаємодія СБУ здійснюється в рамках інформаційного обміну як з іншими органами влади, так і з громадськістю, а також у межах міжнародного співробітництва через налагодження контактів із представниками іноземних спецслужб. З іншими правоохоронними органами така взаємодія відбувається переважно під час проведення спільних заходів, зокрема слідчих дій [16, с. 28–29].

Проведення організаційної взаємодії з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування здійснюється також відповідно до спільних наказів відповідних органів, уповноважених здійснювати таке розслідування, а також тих, хто залучається для допомоги в проведенні такого розслідування. Зокрема, під час здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень проти довілля взаємодія СБУ з іншими правоохоронними органами здійснюється шляхом взаємного інформування про виявлені кримінальні правопорушення; направлення матеріалів заходів державного нагляду (контролю), які містять ознаки кримінального

правопорушення, до СБУ; залучення спеціалістів органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, судових експертів державних спеціалізованих установ [24]. Взаємодія органів СБУ з органами та посадовими особами Державної аудиторської служби України здійснюється через такі форми: передача матеріалів ревізій за результатами державного фінансового контролю; зворотне інформування щодо результатів розгляду переданих матеріалів; залучення спеціалістів для участі в кримінально-процесуальних заходах [25].

Висновки

Взаємодія СБУ та інших правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування – це спільна діяльність правоохоронних органів, що здійснюється в процесі проведення ними досудового розслідування або на окремих його етапах, яка характеризується взаємоузгодженістю, спільним керівництвом, наявністю спільних повноважень слідчих підрозділів під час проведення спільних заходів та урегульованістю спільними нормативно-правовими актами, прийнятими центральними органами виконавчої влади та правоохоронними органами, до складу яких входять відповідні слідчі підрозділи.

Форми взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування охоплюють як процесуальні, так і організаційні заходи. До процесуальних належать виконання доручень слідчого оперативними підрозділами щодо проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій, координація з прокурором та іншими органами досудового розслідування, створення та діяльність міжвідомчих слідчо-оперативних груп для розслідування кримінальних правопорушень, обмін інформацією, необхідною для розкриття злочинів, а також залучення спеціалістів для виконання окремих слідчих дій; до організаційних – проведення спільних засідань, оперативних і координаційних нарад із керівниками правоохоронних органів та іншими учасниками кримінально-процесуального процесу.

Правовий статус СБУ як правоохоронного органу спеціального призначення має дуальну природу. З одного боку, СБУ здійснює забезпечення національної безпеки України, а з іншого – має повноваження правоохоронного характеру, зокрема щодо здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на національну безпеку України.

Взаємодія СБУ з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування відбувається відповідно до кримінального процесуального законодавства, а також на підставі спільних наказів органів, уповноважених проводити таке розслідування, та тих, хто залучається для сприяння в його проведенні. Зокрема, співпраця СБУ з органами Національної поліції під час розслідування терористичних актів організовується через Антитерористичний центр при СБУ, Міжвідомчу координаційну комісію Антитерористичного центру та спеціальні координаційні групи при регіональних органах СБУ.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в більш глибокому дослідженні окремих форм взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Бондар В. С. Взаємодія органів досудового розслідування з підрозділами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, у виявленні та розслідуванні незаконного посіву або вирощування снотворного маку чи конопель. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 3. Ч. 1. С. 92–101. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2021.3.1.16>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Документ 4651-VI від 13 квітня 2012 року. Редакція від 01.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 21.08.2025).
3. Куций В. В. Взаємодія суб'єкта розслідування зі співробітниками оперативних та інших підрозділів на початковому етапі розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 3. С. 187–192. DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-3-28>
4. Кононенко Ю. С. Форми та напрями взаємодії під час розслідування державної зради. *Право та державне управління*. 2023. № 4. С. 302–309. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.4.39>
5. Одерій О. В. Проблеми теорії та практики розслідування злочинів проти довкілля. Автореф. дис... докт. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2015. 42 с. URL: <https://uacademic.info/download/file/0515U000869/aref.doc> (дата звернення: 21.08.2025).
6. Остропілець В. Р. Сутність та особливості взаємодії органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України з іншими правоохоронними органами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. № 12. Том 2. С. 167–170. URL: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc12/part_2/48.pdf (дата звернення: 21.10.2025).
7. Рябовол Л. Т. Взаємодія державних правоохоронних органів: проблема визначення поняття. *Наукові записки. Серія Право*. 2021. № 11. С. 75–80. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2021-11-75-80>
8. Дзюба Р. Б. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії СБУ з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності. Дис. ... докт. філ. спец. 081 Право. Харків, 2025. 207 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cd1f5ac3-9852-4404-9fbc-ead111f672eb/content> (дата звернення: 21.10.2025).
9. Дзюба Р. Б. Система суб'єктів організації взаємодії СБУ з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 33 (3). С. 765–771. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.3.72>
10. Петрова І. П. Особливості міжвідомчої взаємодії слідчих правоохоронних органів. *Науковий вісник Національного університету Державної податкової служби України (економіка, право)*. 2010. № 49. С. 231–236. URL: <https://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/2010-2.pdf#page=233> (дата звернення: 21.10.2025).
11. Важинський В. М. Взаємодія органів досудового розслідування з іншими органами під час розслідування кримінальних правопорушень, які вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 5. С. 430–435. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-5/106>
12. Матвієнко В. П. Взаємодія оперативного та слідчого підрозділів під час виявлення й фіксації корупційних злочинів у бюджетній сфері. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 2 (10). С. 206–217. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/24beb81a-e0b2-4ca5-86e3-2719f9ae8238/content> (дата звернення: 21.10.2025).
13. Ортинський В. Взаємодія підрозділів правоохоронних органів України у протидії контрабанді наркотичних засобів: теоретичні та практичні аспекти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 884. С. 4–10. DOI: <http://doi.org/10.23939/law2017.884.004>.
14. Гарницька А. О., Соколовський М. В. Особливості доказової діяльності під час досудового розслідування терористичних кримінальних правопорушень. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 2. С. 1071–1075. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.159>

15. Пинзар А. І. Взаємодія слідчого з оперативними та іншими суб'єктами під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель. *Право і суспільство*. 2024. № 5. С. 878–884. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.5.127>
16. Кумейко А. В. Принципи взаємодії СБУ з іншими правоохоронними органами у запобіганні правопорушень у сфері державної безпеки. *Ампаро*. 2024. № 2. С. 25–32. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5649-2024-2-04>
17. Каглинський О. Є. Правові засади діяльності СБУ як суб'єкта сфери безпеки і оборони України. *Нове українське право*. 2022. № 3. С. 68–74. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.3.10>
18. Demidov I., Tymchyshyn A., Filashkin V., Pavlenko S., Sevruck V. Investigation of Especially Grave Crimes using Laser Scanning Technology to Reproduce the Dynamics of Events. *WSEAS Transactions on Systems*. 2025. № 24. DOI: <https://doi.org/10.37394/23202.2025.24.11>
19. Al-Ababneh H. A., Fedorchuk Ya., Tymchyshyn A., Pishchenko G., Hrytsai S. The use of big data in the detection of economic crimes in public procurements. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2024. Vol.102. №. 24 С. 8860–8871. URL: <https://www.jatit.org/volumes/Vol102No24/3Vol102No24.pdf> (date of access: 21.08.2025).
20. Організація роботи слідчо-оперативної групи: навч. посіб. / Л. Д. Удалова та ін. Київ, 2020. 504 с. URL: https://www.navs.edu.ua/files/kafedru/kkr/2023/navch_pos_orsoh.pdf (дата звернення: 21.08.2025).
21. Про Службу Безпеки України: Закон України. Документ 2229-XII від 25 березня 1992 року. Редакція від 31.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 21.10.2025).
22. Лисянський П. Л. Регіональний сепаратизм в Україні: шляхи вирішення та механізми протидії. Дис. ... докт. філософії : 052-політологія. Одеса, 2024. 274 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3a2edc05-98f4-4fb1-b7e5-2039fc6ef3df/content> (дата звернення: 21.08.2025).
23. Лисянський П. Л., Саліхов А. Р., Ястребова В. А. Зовнішній вплив РФ на виборчі кампанії у інших країнах. *Регіональні студії*. 2024. № 39. С. 106–113. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.39.17>
24. Про затвердження Порядку взаємодії між органами прокуратури, Національної поліції України, СБУ, уповноваженими органами державного нагляду (контролю), державними спеціалізованими установами під час виявлення та здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень проти довілля: Наказ Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, СБУ, Міністерства захисту довілля та природних ресурсів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України № 94/363/150/226/356 від 16 червня 2022 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v094_905-22#Text (дата звернення: 21.08.2025).
25. Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, СБУ: спільний наказ Головного контрольно-ревізійного управління України, Міністерства внутрішніх справ України, СБУ, Генеральної прокуратури України № 346/1025/685/53 від 19 жовтня 2006 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1166-06#Text> (дата звернення: 21.08.2025).